

Raportul general al activităților de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru trimestrul I al anului 2018

În vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, având ca bază Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, în scopul realizării obiectivului „Intensificarea controlului în scopul depistării evaziunilor și contracarării fenomenului „muncii la negru” din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.477 din 28 iunie 2011, organele semnatare ale Regulamentului au întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Serviciul Fiscal de Stat (SFS), referitor la realizarea obiectivului menționat, comunică următoarele.

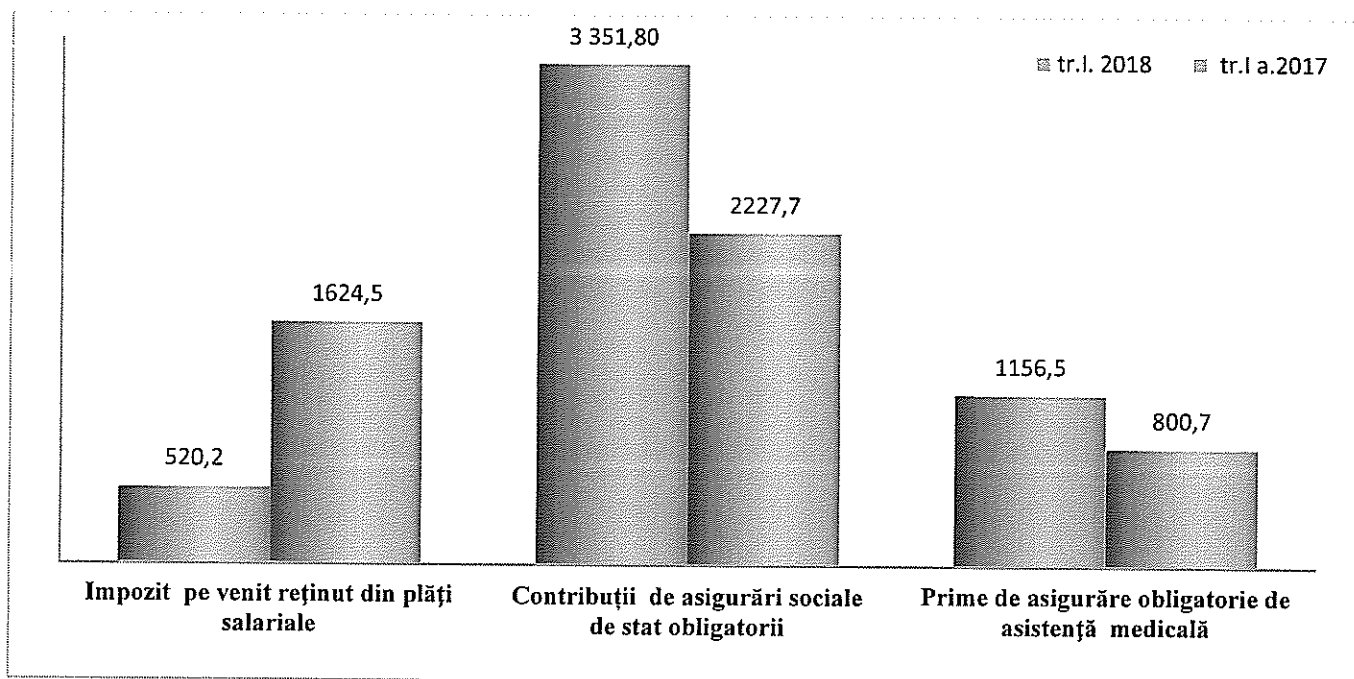
În procesul de planificare și efectuare a controalelor fiscale pentru anul 2018, prioritar au fost examinate riscurile aferente comportamentului fiscal și nivelul de conformare voluntară a contribuabililor la respectarea legislației fiscale, inclusiv a declarării și achitării salariilor.

În rezultatul activităților efectuate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru trimestrul I al anului 2018, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală) fiind adoptate **29 de decizii** asupra cazurilor de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora.

Ca rezultat, în baza deciziilor adoptate, au fost calculate suplimentar pentru plata la buget încasări aferente plăților salariale în sumă totală de **14 608 682 lei, din care achitate 5 511 122 lei, inclusiv:**

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **520 202 lei;**
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **3 351 884 lei;**
- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **1 156 582 lei,**
- ✓ penalități și amenzi aplicate în sumă de **9 580 014 lei.**

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, mii lei (trimestrul I al anului 2018 comparativ cu trimestrul I al anului 2017).

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, în trimestrul I al anului 2018 de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare, cum ar fi:

- 273 seminare pentru angajații și angajatorii din sectoarele cu risc sporit privind consecințele negative ale acceptării salariului neoficial (privarea de dreptul la asistență medicală, la o pensie decentă, la concediu etc.);

- 35 publicații în presă și participarea la emisiuni la posturile de televiziune locale cu tematica privind dezavantajele achitării salariilor „în plic” și practicării muncii „la negru”.

- au fost plasate afișe și distribuite 5220 pliante informative angajaților și angajatorilor „Nu salariul „în plic”.

Totodată, în scopul prevenirii și contracarării fenomenului muncii nedeclarate și a practicii de achitare a „salariilor în plic”, la data de 19 martie 2018, Serviciul Fiscal de Stat a dat start unei campanii de popularizare, informare, prevenire și combatere a fenomenului muncii la negru cu

genericul „Refuză salariul în plic - cere să îți fie respectate drepturile!” (Ordinul SFS nr.487 din 05.12.2017).

Campania va dura trei luni și are drept scop reducerea ocupării informale și a cazurilor de achitare a „salariului în plic”, cât și protejarea contribuabililor onești și crearea condițiilor egale pentru mediul de afaceri din țara noastră.

În cadrul campaniei, funcționarii fiscali din cadrul SFS vor efectua controale fiscale la un eșantion reprezentativ de contribuabili din toate domeniile de activitate economică ale Republicii Moldova, care prezintă risc sporit de utilizare a muncii „la negru” și/sau a achitării salariilor în plic, în scopul constatării cazurilor de încălcare a prevederilor legislației în vigoare.

La expirarea termenului de 90 de zile de la demararea campaniei de conformare voluntară a contribuabililor privind declararea reală a plăților salariale achitate angajaților cu calcularea și achitarea obligațiilor ce le revin conform prevederilor Codului muncii, Codului fiscal, Legii cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, Legii privind sistemul public de asigurări sociale Serviciul Fiscal de Stat va efectua controale la contribuabilii care nu s-au conformat și prezintă risc sporit de utilizare a muncii „la negru” și/sau a achitării salariilor în plic selectați în eșantionul II.

Pentru perioada 19.03.2018 - 30.03.2018 au fost efectuate verificări preliminare la 8 agenți economici selectați în scopul probării cazurilor de utilizare a muncii nedeclarate și achitare a salariului în plic. În cadrul verificărilor în 21 cazuri au fost constatate încălcări privind disciplina de casă pentru încălcările constatate urmează fi aplicate sancțiuni fiscale și contravenționale.

Concomitent cu derularea controalelor fiscale, în scopul unei sensibilizări eficiente a societății, Serviciul Fiscal de Stat va difuza câteva spoturi informative audio și video, va repartiza 10 000 pliante pe întreg teritoriul țării și va mediatiza acțiunile de conformare prin intermediul emisiunilor radio și televizate.

SFS, în scopul prevenirii și contracarării fenomenului muncii nedeclarate și a practicii de achitare a salariilor „în plic” a prezentat propuneri de modificări a legislației și actelor normative în vigoare (scr.26-10/1-02-1633 din 07.02.2018)

Ministerul Afacerilor Interne în comun cu colaboratorii SFS și ai Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pentru tr. I al anului 2018:

- ✓ au efectuat verificări în domeniul transportului de pasageri, drept rezultat fiind întocmite 98 procese-verbale contravenționale cu aplicarea sancțiunilor în sumă de 132,2 mii lei;
- ✓ au participat la controale fiscale efectuate la 3 întreprinderi ce își desfășoară activitatea în domeniul prestării serviciilor (alimentației publice...).

Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) în vederea reducerii ocupării informale și a fenomenului plății salariului „în plic” pe parcursul tr. I al anului 2018 a realizat următoarele activități:

- ✓ au fost întreprinse vizite de control la 14 unități și 8 angajatori-persoane fizice, în cadrul cărora au fost constatate 36 persoane ce activau fără forme legale de angajare, inclusiv 17 femei și un minor. De către inspectorii de muncă ai ISM au fost întocmite 21 procese-verbale cu privire la contravenție. Au fost repuse în drepturi 7 persoane au fost repuse în drepturi, fiindu-le legalizate relațiile de muncă cu angajatorii și minorul a fost retras din activitatea proscrisă persoanelor mai tinere de 18 ani.
- ✓ au fost efectuate 19 vizite de control în comun cu colaboratori ai altor autorități publice. Astfel, cu colaboratorul Centrului de Sănătate Publică a fost efectuată una vizită de lucru în baza unei petiții, în rezultatul căreia a fost depistată utilizarea muncii nedeclarate a unei persoane. De comun cu funcționarii Serviciului Fiscal de Stat au fost efectuate 14 vizite de control planificate și 2 inopinate în cadrul cărora au fost consemnate 2 persoane, care prestau munca nedeclarată. De comun acord cu reprezentanții subdiviziunilor teritoriale ale sindicatelor au fost efectuate 3 vizite de lucru inopinate, cu examinarea a 3 petiții. De comun cu colaboratorul Direcției de investigare a fraudelor economice a fost efectuată una vizită de control, unde au fost depistate și consemnate 12 persoane, inclusiv 10 femei cu care nu au fost legalizate raporturile de muncă. În baza sesizărilor Inspectoratului de Poliție au fost întreprinse 6 vizite de control, în cadrul cărora au fost consemnate 8 persoane, care prestau munca nedeclarată. În urma vizitelor întreprinse au fost încheiate 14 procese-verbale cu privire la contravenție, care au fost înaintate instanțelor de judecată pentru examinare.
- ✓ au fost examinate și întreprinse măsuri pentru soluționarea a 546 petiții parvenite de la cetățeni;
- ✓ au fost repuse în drepturi 454 persoane;
- ✓ a fost acordat ajutor metodologic și consultativ la 915 cetățeni.

Ca rezultat al neconformării unităților supuse controalelor la prevederile legislației muncii, de către inspectorii de muncă au fost încheiate 87 procese-verbale cu privire la contravenție și înaintate spre examinare în instanța de judecată.

În vederea promovării muncii legale inspectorii de muncă în colaborare cu autoritățile publice locale au realizat 4 acțiuni de informare și sensibilizare pentru 40 întreprinzători, în cadrul cărora au fost desemnate cele mai bune practici de dezvoltare a muncii decente și despre dezavantajele achitării salariilor „în plic” și practicării „muncii la negru”.

În contextul promovării prevederilor legislației din domeniul muncii, colaboratorii ISM:

- ✓ au participat în cadrul seminarelor și meselor rotunde organizate de factorii de decizie din teritoriu, subdiviziunile teritoriale ale sindicatelor.
- ✓ au realizat activități de pregătire, instruire și informare în domeniul raporturilor de muncă pentru 525 salariați de la 36 unități economice.
- ✓ au fost organizate seminare instructiv-consultative pentru tineretul studios cu participarea a 439 tineri din 13 instituții de învățământ preuniversitar din localități urbane și rurale.

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) pe parcursul primelor 3 luni ale anului 2018, a întreprins un șir de măsuri în vederea combaterii fenomenului plății salariului „în plic” și a muncii „la negru”, după cum urmează:

- ✓ la întrevăderea membrilor Comitetului Confederal al CNSM cu Pavel Filip, Prim-ministru al Republicii Moldova, din 16 ianuarie curent, CNSM a solicitat elaborarea unei Strategii la nivel național privind combaterea economiei și muncii informale și crearea unui consiliu pe această problemă la nivelul conducătorului Guvernului RM.
- ✓ în cadrul întrevăderii conducerii CNSM și membrilor Comitetului Confederal cu echipa de experți ai Fondului Monetar Internațional (FMI), condusă de Ben Kelmanson, din 21 martie curent, a fost abordată chestiunea privind combaterea economiei tenebre și fenomenul achitării salariilor “în plic” și necesitatea elaborării pentru Moldova a programelor de dezvoltare pe termen mediu și lung, inclusiv și programe privind combaterea economiei informale.

CNSM a dat start campaniei „*Contractul colectiv de muncă – garanția drepturilor tale*”. Campania a fost lansată în 3 localități: în Chișinău la 20 martie 2018, la Bălți la 21 martie 2018 și la

Cahul la 22 martie 2018. La lansare în localitățile enumerate au participat conducerea CNSM, lideri ai sindicatelor de ramură, lideri ai sindicatelor teritoriale și la nivel de unitate, reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, reprezentanți ai patronatului, în total circa 180 de persoane.

Scopul campaniei este promovarea rolului contractului colectiv de muncă în asigurarea a unor garanții și drepturi suplimentare pentru salariați și angajatori, inclusiv ca mijloc de legalizare a relațiilor dintre salariați și angajator.

În conformitate cu Planul de acțiuni aprobat, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, de comun cu centrele sindicale național-ramurale, au prevăzut un șir de măsuri care urmează a fi implementate pe parcursul anului 2018:

- elaborarea unui proiect de lege, pentru modificarea și completarea Codului muncii la capitolul negocieri colective, care au ca scop perfecționarea legislației pentru a eficientiza negocierile colective, inclusiv purtate pentru negocierea și încheierea contractelor colective de muncă.

- elaborarea și editarea materialelor informative și metodologice necesare pentru derularea campaniei: Ghidului practic pentru negociatori, Modelul contractului colectiv de muncă, pliantelor informative cu descrierea importanței și conținutului contractului colectiv de muncă, și pașii care sânt necesar de urmat în cadrul unui proces de negociere și încheiere a contractului colectiv de muncă și un pliant descrie beneficiile obținute pentru salariați, membri de sindicat.

- elaborarea și plasarea pe site-ul CNSM, a paginii dedicate campaniei „*Contractul colectiv de muncă – garanția drepturilor tale*” care va conține materialele elaborate în cadrul campaniei.

Începând cu luna ianuarie 2018, CNSM a inițiat și o campanie de informare a salariaților, membri de sindicat în domeniul juridic, legislației muncii, precum și în alte domenii. În perioada ianuarie - martie curent au avut loc întruniri într-un șir de raioane: Hâncești, Ochita, Cimișlia, Drochia, Anenii Noi, Ștefan-Vodă, Comrat, Criuleni. Avocatul sindicatelor acordă consultanță juridică preponderent din domeniul legislației civile (inclusiv a muncii), dar și din alte domenii. Prin intermediul campaniei respective, CNSM informează cetățenii și despre consecințele plății salarii “în plic”. Astfel de acțiuni vor fi organizate și în alte localități din țară.

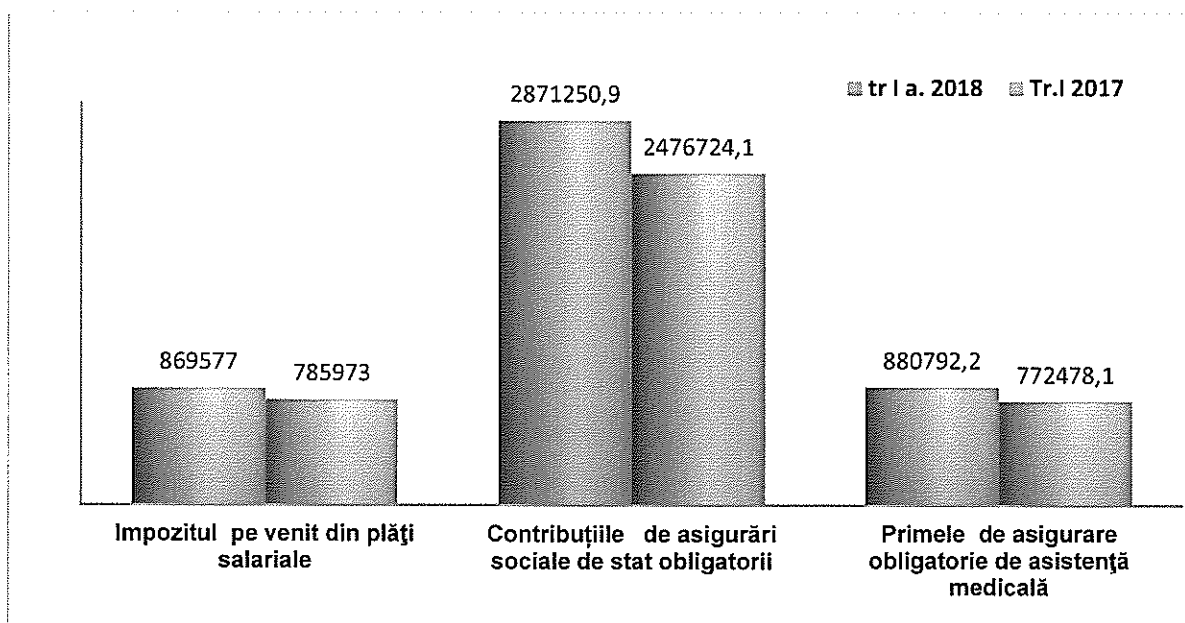
După lansarea campaniei de popularizare și combatere a cazurilor de utilizare a muncii “la negru” și/sau achitării salariilor „în plic” de către Serviciul Fiscal de Stat, echipa emisiunii “Dialog Social” al CNSM a organizat o întrevvedere cu partenerii sociali în studioul emisiunii pentru a

discuta despre acest fenomen și a identifica căi de îmbunătățire a situației. Participanții s-au referit la metodele actuale de combatere a fenomenul muncii “la negru”, rolul partenerilor în acest proces și necesitatea conjugării eforturilor tuturor părților. Pentru a lupta cu acest fenomen, sindicatele consideră că este necesar ca la întreprinderi să fie organizație sindicală, salariații să fie bine informați, să existe contract colectiv de muncă.

În opinia CNSM, în prezent, sunt necesare soluții, care ar interesa angajații să rămână în țară, iar agenții economici să majoreze salariile, să le achite legal și să contribuie la formarea bugetului public național.

Totodată, CNSM este gata să-și asume responsabilitatea, împreună cu reprezentanții Guvernului și ai patronatelor, pentru aplicarea unor măsuri ce ar duce la majorarea remunerării și ar soluționa problema salariilor nedeclarate.

Tabela nr.2 Încasările aferente plăților salariale: impozitul pe venit din plățile salariale, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală (mii lei) pentru trimestrul I al anului 2018.

Acțiunile comune întreprinse în trimestrul I al anului 2018 în vederea prevenirii și combaterii ilegalităților din domeniul muncii sub aspectul respectării actelor legislative și normative și în scopul realizării obiectivelor din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 477 din 28 iunie 2011, și a prevederilor Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin

Ordinul comun IFPS nr. 393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 5 mai 2015, au avut un impact direct și indirect asupra majorării încasărilor la bugetele respective:

- ✓ la bugetul public național administrat de SFS la compartimentul impozitul pe venit din salariu încasările au crescut cu 10,6 % comparativ cu perioada similară a anului precedent, care au constituit 869 577 mii lei pentru trimestrul I al anului 2018, comparativ cu 785 973 mii lei pentru trimestrul I al anului 2017;
- ✓ la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii încasările au crescut cu 15,9 % care au constituit 2 871 250,9 mii lei pentru trimestrul I al anului 2018 comparativ cu 2 476 724,1 mii lei pentru trimestrul I al anului 2017;
- ✓ la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală încasările au crescut cu 14,2 % și au constituit 880 792,2 mii lei pentru trimestrul I al anului 2018 comparativ cu 772 478,1 mii lei pentru trimestrul I al anului 2017.

Prin urmare, se constata că procedurile aplicate de administrarea fiscală sunt eficiente și urmează a fi continuate cu intensificarea măsurilor de control și de sancționare a practicii utilizării muncii ilegale.

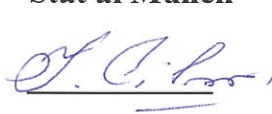
În acest context, este importantă conlucrarea eficientă cu fiecare instituție în parte (SFS, ISM, CNSM, IGP) cât și asigurarea schimbului de informații la nivel interinstituțional și îmbunătățirea mecanismului de funcționare a echipelor multidisciplinare.

**Director adjunct
al Serviciului Fiscal
de Stat**

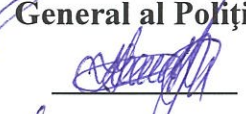
Iuri LICHII

**Director adjunct al
Inspectoratului de
Stat al Muncii**

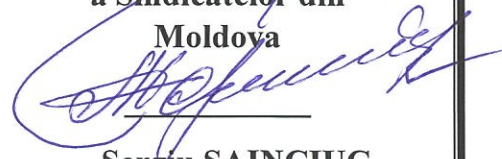
Igor CILOCI

**Șef al Direcției nr.3
al INI al
Inspectoratului
General al Poliției**

Alexei BACOS

**Vicepreședinte al
Confederației Naționale
a Sindicatelor din
Moldova**

Sergiu SAINCIUC